

पत्रसंङ्केतः	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट्	यूनिट्	होरा
DSCC- 8	न्यायसिद्धान्तमुक्तावल्यां जलनिरूपणतः दैशिकपरत्वापरत्वनिरूपणं यावत्	1	1	16-20
	आत्मनिरूपणतः सिद्धान्तव्यवस्थापनान्तः	1	1	16-20
	बुद्धिनिरूपणतः प्रमाणविशेषलक्षणप्रकरणे कालादिद्रव्यप्रत्यक्षे विविधमतोपस्थापनं यावत्	1	1	16-20
	त्वङ्गनःसंयोगज्ञानहेतुनिरूपणतः प्रत्यक्षखण्डान्तः योगजसन्निकर्षनिरूपणं यावत्	1	1	16-20
पाठ्यक्रमस्योद्देश्यम्-				
<ul style="list-style-type: none"> ● पदार्थानां परिज्ञानम् । ● पदार्थविवेचनकौशलविवर्धनम् । 				
पाठ्यक्रम-अध्ययनस्य योग्यता				
<ul style="list-style-type: none"> ● शास्त्रिप्रथमवर्षपरीक्षासमुत्तीर्णाः छात्राः अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययने अर्हाः । 				
पाठ्यक्रमस्य शिक्षाप्रविधिः-				
<ul style="list-style-type: none"> ● व्युत्पत्तिविधिः ● सम्प्रेषणविधिः ● व्याख्यानपद्धतिः ● खण्डान्वयपद्धतिः ● प्रश्नोत्तरविधिः 				
सङ्गतिः-				
<ul style="list-style-type: none"> ● पूर्वपाठ्यक्रमविषये न्यायवैशेषिकशास्त्रयोः सामान्यपरिचयः अध्येतृभिः सम्प्राप्तः । सम्प्रति प्रकरणग्रन्थस्याध्ययने प्रवृत्तिं लभेरन्निति धिया पत्रान्तरसंयोजनप्रवृत्तिः । ● शास्त्रान्तरतत्त्वज्ञानविषयिणी अधिगतिः । 				
फलितांशः-				
<ul style="list-style-type: none"> ● न्यायवैशेषिकदर्शनयोः विशेषपरिचयः । ● अध्येतृणां न्यायवैशेषिकशास्त्रप्रतिपादितविषयोपस्थापनप्रक्रियाज्ञानम् । ● अध्येतुः विचार-सम्प्रेषणकौशलयोः विकासः । 				
परीक्षाप्रणाली-				
सैद्धान्तिकपद्धतिः -				
<ul style="list-style-type: none"> ● अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः ● लघूत्तरीयाः प्रश्नाः 				

<ul style="list-style-type: none"> ● दीर्घोत्तरीया: प्रश्नाः <p>प्रायोगिकपद्धतिः –</p> <ul style="list-style-type: none"> ● विडिओग्राफी लाइव् ● सङ्गोष्ठी/प्रश्नमञ्च ● उपस्थिति एवं व्यवहारः ● परियोजना वा प्रदत्तकार्यम्
<p>मूल्याङ्कनप्रक्रिया-</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बाह्यमूल्याङ्कनप्रक्रिया ● आन्तरिकमूल्याङ्कनप्रक्रिया
<p>परीक्षायाः माध्यमः-</p> <ul style="list-style-type: none"> ● संस्कृतभाषामाध्यमेन
<p>निर्धारितपाठ्यग्रन्थः-</p> <ul style="list-style-type: none"> ● न्यासिद्धान्तमुक्तावली (प्रत्यक्षखण्डः) - विश्वनाथपञ्चाननभट्टाचार्यः, चौखम्बा - सुरभारती प्रकाशनम्, वाराणसी। ● कारिकावली - (प्रत्यक्षखण्डः) - विश्वनाथपञ्चाननभट्टाचार्यः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नईदिल्ली।
<p>सहायकसंदर्भग्रन्थः-</p> <ul style="list-style-type: none"> ● भारतीयदर्शन का इतिहास - बलदेव उपाध्याय, चौखम्बा औरियन्टालिया, गोकुल भवन, के ३७।१०९, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी। ● भारतीयदर्शनम् - जगदीशचन्द्र मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी।
<p>प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्-</p> <ul style="list-style-type: none"> ● विश्वविद्यालयस्य परीक्षानियमानुसारम्।

पत्रसंङ्केतः	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट्	यूनिट्	होरा
DSCC- 9	सृष्टिक्रमः अन्तकरणविचारश्च	1	1	16-20
	सूक्ष्मशरीरनिरूपणम्	1	1	16-20
	प्रत्ययसर्गविचारः	1	1	16-20
	बन्धमोक्षविचारः	1	1	16-20
पाठ्यक्रमस्योद्देश्यम्-				
<ul style="list-style-type: none"> कार्यकारणवादनिर्णये सांख्यशास्त्रस्य योगदानविषयकावधारणा । सांख्यदर्शनस्य विशेषपरिचयावाप्तिः । 				
पाठ्यक्रम-अध्ययनस्य योग्यता				
<ul style="list-style-type: none"> शास्त्रिप्रथमवर्षपरीक्षासमुत्तीर्णाः छात्राः अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययने अर्हाः । 				
पाठ्यक्रमस्य शिक्षाप्रविधिः-				
<ul style="list-style-type: none"> व्युत्पत्तिविधिः सम्प्रेषणविधिः व्याख्यानपद्धतिः खण्डान्वयपद्धतिः प्रश्नोत्तरविधिः 				
सङ्गतिः-				
<ul style="list-style-type: none"> सांख्यशास्त्रमाश्रित्य प्रकरणग्रन्थस्याध्ययनम्, अग्रिमानुसन्धानयोग्यतायाः बीजवपनञ्च । 				
फलितांशः-				
<ul style="list-style-type: none"> अध्येतृणां सांख्यशास्त्रीयज्ञानाधिगतिः । अध्यतृभिः शास्त्रस्यास्य प्रचारप्रसारश्च । भारतीयज्ञानपरम्परायां सांख्यशास्त्रीयज्ञानस्य परमावश्यकत्वज्ञापनम् । छात्रेषु सांख्यशास्त्रीयाभिरुच्युत्पादनम् । 				
परीक्षाप्रणाली-				
सैद्धान्तिकपद्धतिः -				
<ul style="list-style-type: none"> अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः लघूत्तरीयाः प्रश्नाः दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः 				
प्रायोगिकपद्धतिः -				
<ul style="list-style-type: none"> विडिओग्राफी लाइव् सङ्गोष्ठी/प्रश्नमञ्च 				

<ul style="list-style-type: none"> ● उपस्थिति एवं व्यवहारः ● परियोजना वा प्रदत्तकार्यम्
मूल्याङ्कनप्रक्रिया- <ul style="list-style-type: none"> ● बाह्यमूल्याङ्कनप्रक्रिया ● आन्तरिकमूल्याङ्कनप्रक्रिया
परीक्षायाः माध्यमः- <ul style="list-style-type: none"> ● संस्कृतभाषामाध्यमेन
निर्धारितपाठ्यग्रन्थः- <ul style="list-style-type: none"> ● सांख्यतत्त्वकौमुदी - वाचस्पतिमिश्रः, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी ।
सहायकसंदर्भग्रन्थाः- <ul style="list-style-type: none"> ● सांख्यकारिका- ईश्वरकृष्णः, चौखम्भा संस्कृत संस्थानम्, वाराणसी, 2017 ● सांख्ययनम्- प्रो. सुकान्तकुमारसेनापतिः, प्रका. न्यायव्याकरणविभागः, राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम्, श्रीसदाशिवपरिसरः, पुरी ● भारतीय दर्शन - चन्द्रधर शर्मा, मोतिलाल बनारसीदास, वाराणसी। ● भारतीयदर्शनम् – जगदीशचन्द्र मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी। ● भारतीय दर्शन की चिन्तनधारा – प्रो.राममूर्ति शर्मा, चौखम्बा औरियन्टालिया, गोकुल भवन, के ३७१०९, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी। ● भारतीयदर्शन का इतिहास – बलदेव उपाध्याय, चौखम्बा औरियन्टालिया, गोकुल भवन, के ३७१०९, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी। ● सांख्य-योगसिद्धान्तमञ्जुषा - प्रो.गौरप्रियादाशः, सांविदी प्रकाशन, काँलेज रोड, पुरी।
प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्- <ul style="list-style-type: none"> ● विश्वविद्यालयस्य परीक्षानियमानुसारम्

पत्रसंङ्केतः	पाठ्यक्रमविवरणम्	क्रेडिट्	यूनिट्	होरा
DSCC- 10	पूर्णप्रज्ञदर्शने द्वैततत्त्वविचारः	1	1	16-20
	ईश्वरः माया मोक्षविचारश्च	1	1	16-20
	“तत्त्वमसि” इति महावाक्यार्थविचारः	1	1	16-20
	ब्रह्मतत्त्वविचारः	1	1	16-20
<p>पाठ्यक्रमस्योद्देश्यम्-</p> <ul style="list-style-type: none"> विविधदर्शनेष्वन्यतमस्य माध्वदर्शनस्यापि प्रचारप्रसारौ अवसरं लभेते । भक्तिशास्त्रस्याध्ययनमध्येतृणामान्तरिकमूल्यत्वं विधात्स्यतीति सङ्कल्पः । भारतीयज्ञानपरम्पराप्रवाहे तत्तदाचार्याणां यशो गानम् । 				
<p>पाठ्यक्रम-अध्ययनस्य योग्यता</p> <ul style="list-style-type: none"> शास्त्रिप्रथमवर्षपरीक्षासमुत्तीर्णाः छात्राः अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययने अर्हाः । 				
<p>पाठ्यक्रमस्य शिक्षाप्रविधिः-</p> <ul style="list-style-type: none"> व्युत्पत्तिविधिः सम्प्रेषणविधिः व्याख्यानपद्धतिः खण्डान्वयपद्धतिः प्रश्नोत्तरविधिः 				
<p>सङ्गतिः-</p> <ul style="list-style-type: none"> पूर्वस्मिन् सत्रार्थयोः वेदान्तदर्शननां सामान्यपरिचयमवप्तः । सम्प्रति शास्त्रचर्चाकौशलपरिवर्धनाय अध्येतृषु पूर्वोत्तरसिद्धान्तसम्मतं पूर्णप्रज्ञदर्शनम् अवश्यमध्येतव्यमिति पत्रान्तरसंयोजने सङ्गतिः। 				
<p>फलतांशः-</p> <ul style="list-style-type: none"> छात्रेषु पूर्णप्रज्ञदर्शनमधिकृत्यानुसन्धित्साविष्करणम् । शास्त्रीयानुसन्धानयोग्यतायाः सम्पादनम् । शास्त्रतात्पर्याधिगतिः । भगवद्भक्तेः प्रचारमाध्यमेन सामाजिकसमस्यासमादधाने साहचर्यसम्पादनम् । 				

परीक्षाप्रणाली-**सैद्धान्तिकपद्धति: -**

- अतिलघूत्तरीया: प्रश्नाः
- लघूत्तरीया: प्रश्नाः
- दीर्घोत्तरीया: प्रश्नाः

प्रायोगिकीपद्धति: -

- विडिओग्राफी लाइव्
- सङ्गोष्ठी/प्रश्नमञ्च
- उपस्थिति एवं व्यवहारः
- परियोजना वा प्रदत्तकार्यम्

मूल्याङ्कनप्रक्रिया-

- बाह्यमूल्याङ्कनप्रक्रिया
- आन्तरिकमूल्याङ्कनप्रक्रिया

परीक्षायाः माध्यमः-

- संस्कृतभाषामाध्यमेन

निर्धारितपाठ्यग्रन्थः-

- सर्वदर्शनसंग्रहे पूर्णप्रज्ञदर्शनम् – माधवाचार्यः, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी, 2010

सहायकसंदर्भग्रन्थाः-

- ब्रह्मसूत्रम् - पूर्णप्रज्ञभाष्यम्
- भारतीय दर्शन की चिन्तनधारा – प्रो. राममूर्त्तेशर्मा, चौखम्बा औरियन्टालिया, गोकुल भवन, के ३७१०९, गोपाल मन्दिर लेन्, वाराणसी, 2001
- भारतीयदर्शन(उपनिषद् दर्शन) (हिन्दी) – एस्. एन्. दासगुप्ता, राजस्थान हिन्दी अकादेमी
- भारतीय दर्शन इतिहास- बलदेव उपाध्याय, उत्तरप्रदेश संस्कृत संस्थान, लखनऊ

प्रश्नपत्रस्य प्रारूपम्-

- विश्वविद्यालयस्य परीक्षानियमानुसारम्